

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Poniedziałek dnia 20 Października r. s. 1830 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 9 października.

Przez najwyższy rozkaz dzienny, dnia 5 października wydany w Moskwie, Cesarz Jegomość oświadcza Monarsze zadowolenie Jenerałowi Porucznikowi artylleryi, Eylerowi 1, za gorliwe i dokładne wypełnienie, włożonego nań szczególnego polecenia.

— Rzeczywisty Radca Stanu, Doktor Reman, który leczył Elektora Heskiego w ciężkiej słabości, otrzymał od Jego Królewskiej Wysokości komandorski order Złotego Lwa 1szej klasy.

— Z Nikołajewa donoszą, że dnia 20 września, w Spasku, majątności P. Perowskiego nad Bohem, założoną została fregata 60działowa. (G. S. P.)

— Przez najwyższy ukaz J. C. M. do Rządzącego Senatu pod dniem 26 września, Kamerjunker, Radca Dworu Koszelew, urzędnik Ministerjum skarbowego do osobnych poleceń, przeznaczony do sprawowania obowiązków Wice-Gubernatora Astrachańskiego. (G. S.)

Wyciąg z wiadomości o stanie miasta Moskwy. (*)

N. 3 września 25.

Dnia 23 przeszłego września, we wszystkich skarbowych zakładach i szpitalach miejskich umarło chorych z chorob chronicznych 6, z ostrych 8; w mieszkaniach własnych z chorob chronicznych i zewnętrznych 3, z ostrych 3, w ogóle 20 osób.

Z liczby umarłych i nanowo chorobą złożonych, na 9 osobach wyraźniej okazały się symptomata cholery.

W każdej części ustanowiony osobny lazaret, do którego będzie można udawać się wszystkim, mającym w tym potrzebę.

N. 4 września 26.

Dnia 24 przeszłego września we wszystkich skarbowych zakładach i szpitalach miejskich umarło chorych z chorob chronicznych 3, z ostrych 16; w mieszkaniach własnych z chorob chronicznych i zewnętrznych 4, z ostrych 5, w ogóle 28 osób.

N. 5 września 27.

Dnia 25 września, iako w dzień Błogosławionego Sergieusza, tego starodawnego Bogomodlcy o dusze Rossyan, odprawiło się w Soborze Wniebowzięcia przez Wyspcę Najprzewielebniejszego Filareta, Metropolity moskiewskiego i kołomeńskiego, pontyfikalnie, nabożeństwo ze mszą i przykłonieniem, o odjęcie zarazy w oyczyźnie. Po nabożeństwie była processya z Soboru Wniebowzięcia, około wszystkich kościołów kremliskich i pałacu, do miejsca Łobnem zwanego; tu odprawiona pierwsza modlitwa z przykłonieniem, druga w kaplicy Matki Boskiej Iwerskiej, trzecia za powrotem processyi w Soborze Wniebowzięcia. Takież nabożeństwo odprawiło się przy licznym zgromadzeniu ludu we wszystkich cerkwiach Moskwy, z których były processye z biciem we dzwony około parafii. Mieszkańcy Moskwy z serdecznym udaniem udawali się do

świętego Patrona, który w ciągu wieków, czuwając nad swoją ziemską oyczyzną, zastania ją od wszelkich nieszczęść. Zdało się, iż On wysłuchał gorące ich modły: w tymże dniu umarło w Moskwie nie równie mniej, jak w czasie najlepszym. *Wiele może dopomóc modlitwa prawego.*

Dnia 25 września we wszystkich skarbowych zakładach i szpitalach miejskich umarło chorych z chronicznych chorob 4, z ostrych 6 (w liczbie tej z symptomatami cholery, mniej lub więcej wyraźnemi, 4); w mieszkaniach własnych chronicznych i zewnętrznych 2, z ostrych 3, w ogóle 15 osób.

N. 6. września 28.

Dnia 26 września we wszystkich skarbowych zakładach i szpitalach miejskich umarło chorych z chorob długich 4, z ostrych 11 (w liczbie tej z symptomatami cholery, mniej lub więcej wyraźnemi, 5); w mieszkaniach własnych z chorob długich i zewnętrznych 1, z ostrych 4, w ogóle 20 osób.

N. 7. września 29.

Dnia 27 września we wszystkich skarbowych zakładach i szpitalach miejskich umarło chorych z chorob długich 3, z ostrych 19 (w liczbie tej z symptomatami cholery, mniej lub więcej wyraźnemi, 5); w mieszkaniach własnych z chorob długotrwałych i zewnętrznych 3, z ostrych 8; w ogóle 38 osób.

Dnia 23 września, z rozporządzenia Wysoce Najprzewielebniejszego Filareta, Metropolity moskiewskiego i kołomeńskiego, wyznaczone zostały duchowne osoby do pomocy Członkom Rady Zjednoczonej o zachowaniu od choroby, mającym naczelnictwo w częściach miasta.

Moskiewski Woenny Jenerał-Gubernator, na doniesienie swoje o pierwszych oznakach cholery w Moskwie, miał szczęście otrzymać od Cesarza Jegomości list, który ożywi mieszkańców Moskwy nową nadzieją, napełni wszystkie serca płomienną wdzięcznością dla czulego, dzieci swe kochającego Ojca: „Z serdeczną boleścią otrzymałem od was smutne doniesienie. Uwiadamiacie MNIE przez sztafety o biegu choroby. Od waszych wiadomości będzie zależał Mój wyjazd. Ja przybędę dzielić z wami niebezpieczeństwo i trud. Oddanie się na wolę Bożą! Potwierdzam wszystkie wasze rozrządzenia. Podziękujcie ode MNIE tym, którzy pomagają wam swoimi trudami. Pokładam nadzieję nadewszystko więcej teraz w ich gorliwości.” 24 września.

Europa dziwiła się KATARZYNIE II, która zaszczerpiła sobie ospę, dla zachęcającego przykładu naszym oycom. Cóż powie teraz, kiedy dowie się o gotowości NIKOZAJA, dzielić takie trudy i niebezpieczeństwa narówni ze wszystkimi swoimi poddanymi.

Nie zdążyliśmy jeszcze wydrukować tej wiadomości, gdy CESARZ JEGOMÓŚĆ uszczęśliwił Swojem przybyciem, wierną Swoją stolicę (29 września o godzinie 11 z północy). Serce rodzielskie nie wytrzymało. . . .

N. 8 września 30.

W dopełnieniu do N. 7 obwieszczone zostało o przybyciu CESARZA JEGOMÓŚCI do Moskwy, wczora o godzinie 11 rano. Nie można opisać uniesienia, z jakim spotykał Go naród, tych uczuć, jakie wydawały się na wszystkich twarzach: radość, wdzięczność, podziwienie, ufność, odda-

(*) Wytłaczamy z tej wiadomości wszystko to, co już było uprzednio wydrukowane, i co się ściąga do miejscowych rozporządzeń. Wydaw. P. P.

nie się... Wszyscy, ze łzami w oczach błogosławili imię MONARCHY cnotliwego i wielkodusznego, który w tak ważnej chwili tak pocieszył swoich wiernych poddanych. „Pomazaniec Boży przywiózł nam łaskę Boską,” mówili oni jeden drugiemu, i w tych wyrazach powinna zawierać się święta prawda. Zaczniemy modlić się i mieć nadzieję!

Dnia 28 września we wszystkich skarbowych zakładach i szpitalach miejskich umarło chorych z długich chorób 3, z ostrych 20, (w liczbie tej z symptomatami cholery, więcej lub mniej wyrażnemi, 16); w mieszkaniach własnych z chorób długich i zewnętrznych 2, z ostrych 7, (w liczbie tej z symptomatami cholery, 4), w ogóle 32 osoby.

N. 9 Października 1.

Mowa do Nayprawowierniejszego CESARZA JEGOMOŚCI NIKOŁAJA PAWŁOWICZA przed Naywyższem weyściem do Wielkiego Soboru Wniebowzięcia, dnia 29 września 1850 roku, miana przez Członka Synodalnego, Filareta, Metropolitę Moskiewskiego.

„Nayprawowierniejszy MONARCHU!

Monarchowie zwyczajni lubią ukazywać się Monarchami sławy, żeby otaczać siebie blaskiem tryumfu, ażeby odbierać uszanowanie. Ty okazujesz się teraz wpośród nas, jako Monarcha wielkich usiłowań, żeby niebezpieczeństwo z narodem Twoim dzielić, ażeby trudności uprzężyć zwycięstwem (*). Takie dzieło Monarchy wyższe jest nad sławę ludzką, bo zasadzone na cnotcie chrześcijańskiej. Król niebieski wejrzy na tę ofiarę serca Twojego i miłosiernie Cię zachowa i długo cierpliwie przepuści nam. Z krzyżem spotykamy Cię, PANIE, niech idzie z Tobą zmartwych stanie i życie.”

CESARZ JEGOMOŚĆ, w dopełnieniu przedsięwziętych już dotąd środków, dla rychłego przecięcia zaraźliwej choroby cholery w Moskwie, raczył uznać za rzecz potrzebną, ażeby stolica ta od dnia 1 października na czas nieiaki była okordonowaną, i żeby nikt z niej nie był wypuszczany, również i wpuszczony do niej, oprócz idących z zapasami żywności i innemi nieodzownie potrzebnymi rzeczami. (Dla targu tymi produktami mają być wyznaczone osobne rynki.) Jego CESARSKA MOŚĆ raczy spodziewać się, że środek ten, przedsięwzięty na czas nieiaki, jedynie dla przecięcia okazującej się choroby, nie może zbyt niepokojnymi czynić mieszkańców stolicy, tym bardziej, że żywność dla nich jest zabezpieczona.

Dnia 29 września we wszystkich skarbowych zakładach i szpitalach miejskich chorych umarło z chorób długich i zewnętrznych 6, z ostrych 4, z cholery 28; w mieszkaniach własnych z chorób długich i zewnętrznych 2, z ostrych 16, w ogóle 56 osób.

N. 10 Października 2.

Dnia 30 września we wszystkich skarbowych zakładach i szpitalach miejskich umarło chorych z chorób długich 8, z ostrych 2, z cholery 14; w mieszkaniach własnych z chorób długich 1, z ostrych 2, z cholery 10; w czasowych łazaretach 17, w ogóle 54 osób.

W chwili ważnych wypadków dać się poznać charakter narodowy. Nie można opisać tej gorliwości, z jaką mający naczelnictwo nad częściami i czasowi inspektorowie medyczni, zajmują się urządzeniem łazaretów, opatrzeniem ich wszystkimi potrzebnymi rzeczami: w tak najkrótszym czasie otworzono ich już 10; pozostałe będą urządzone niezwłocznie. Wszyscy obywatele jeden przed drugim śpieszą na pomoc bliźniemu: jedni oświadczają się na pomocników do naczelników, drudzy dają swe domy bezpłatnie na łazarety, inni niosą na ofiarę pieniądze i rzeczy. Studenci uniwersyteccy i akademicy proszą nawet, ażeby mogli w łazaretach posługiwać zarażonym. Lecz czy należy dziwić się tym uniesieniom wielkomyślności? Obywatele Moskwy idą za przykładem swojego Monarchy.

(*) To się ściąga do środków ostrożności przeciwko rozszerzającej się chorobie.

N. 1, października 3.

D. 1 paździer. we wszystkich skarbowych zakładach i szpitalach miejskich umarło chorych, z chorób długich i zewnętrznych 3, z ostrych 16; w mieszkaniach własnych z długich 1, z ostrych 3. Chorych na cholere w ostatnich dniach do 1go października było 212; z tych 1 oktobra umarło 13 mężczyzn i 8 kobiet; nanowo zachorowało 39, wyzdrowiało 6; zatem do dnia 2, było 221.

N. 12, października 4.

Dnia 2 października we wszystkich skarbowych zakładach i szpitalach miejskich umarło chorych z chorób długich i zewnętrznych 4, z ostrej 1; w mieszkaniach własnych z chorób długich 2, z ostrej 1. — Chorych na cholere do 2 października było 224; nanowo zachorowało 132; wyzdrowiało 1; umarło 32 płci męskiej, 21 kobiet; zatem, do 3 października, było rzeczywście chorych 302, w liczbie których więcej 100, podług świadectwa inspektorów medycznych, jest nadzieja wyzdrowienia (*).

W gubernii sibirskiej cholera chociaż istnieje, ale już z widocznym zmniejszeniem się. Podług ostatniego doniesienia, do dnia 20 września było w całej gubernii chorych 746, wyzdrowiałych 317, umarłych 320, i pozostałych chorych 109 osób.

W gubernii kałuskiej, tulskiej i orłowskiej wszystko jest pomyślane.

W gubernii włodzimierskiej w miastach Muromie i Suzdalu, i w jednej wsi powiatu Szynskiego, pokazała się cholera, ale nią niewiele dotkniętych, 7 osób. Prócz tego, na samej granicy gubernii Niżgorodzkiej, powiatu muromskiego we wsi Zablickim-Pokoście i we wsi Polce, umarło od dnia 10 do 30 września 21 osób, i chorych jest 7. Wszystkie te wioski są okordonowane, i nie mają żadnej komunikacji z innemi.

Moskwa, dnia 2 października. (Z listu partykularnego). Jak opisać wam przybycie CESARZA do starożytnej stolicy, której mieszkańcy przed kilku nieco dniami przeczuwali, że on odwiedzi ich w smutku! Nie omylili się oni w wierze ku swojemu Monarsze: spotkali Go, natchnieni zapalem, i gorliwością swoją dowiedli, że godni są Jego wielkodusznych usiłowań. Czego nie może dokazać MONARCHA z takim narodem, a naród z takim MONARCHĄ! — Wjeżdżając Jego CESARSKA MOŚĆ do Kremla, zatrzymał się u bramy Twerskiej i ucałował obraz. Tłumy ludu otoczyły Go i w głos modliły się o zdrowie Jego. „Oycze nasz!” wołali ze wszystkich stron: „wiedzieliśmy, że ty będziesz! Gdzie nieszczęście, tam i On!” Jaka niepokonana moc wypływa z tej świętej zgodności! Nie można słowami wyrazić tego, co tu czuli! (P.P.)

Oprócz tych wiadomości, wyjętych z Pszczoty Północnej, a umieszczonych także i w Ruskim Inwalidzie; w Gazecie Sankt-petersburskiej Akademickiej, znajdziemy w N. 121:

Wiadomość ile zachorowało, wyzdrowiało i umarło w Moskwie z oznakami cholery.

Od godziny 9 zrana do 9 wieczorem dnia 3 oktobra było chorych 239.
Do nich przybyło 128.
Wydrowiało 1.
Umarło { płci męskiej 30.
 — żeńskiej 28.
Zatem było 308.
W liczbie tej 128, którzy nowo zachorowali, nie wszyscy są dotknięci cholera.

W teyże gazecie N. 122 zawiera się następną wiadomość: *O chorych, wyzdrowiałych i umarłych w Moskwie z oznakami cholery, dnia 4 i 5 października.*

Od dnia pokazania się choroby zachorowa-

(*) Wyzdrowienie przedłuża się tydzień i więcej; wypada więc, że zupełnie wyzdrowiałych dotąd nie mogła być znaczna liczba. (Przypisek Redakcyi doniesień.)

to	856	osób.
Z liczby tej umarło	377	—
5go października było chorych	336	—
<i>W ciągu doby 4 paździer.</i>		
Zachorowało	165	—
Wyzdrowiało	1	—
Umarło	57	—
<i>A zatem pozostało do dnia 5go.</i>		
Chorych (w domach 72, w lazaretach 37 osób) w ogóle	443	—
<i>W ciągu dnia 5go paździer.</i>		
Zachorowało	70	—
Umarło	33	—
Wyzdrowiało	13	—

KRÓLEWSTWO ZJEDNOCZONYCH NIDERLANDOW.

Haga d. 9 października.

(Przez statek parowy.)

Przez postanowienie królewskie z dnia 4 tego miesiąca, Xiążę *Oranii* ma powierzoną w imieniu Króla, tymczasową administracyą wszystkich części prowincyi południowych, które się oświadczyły za sprawą konstytucyyną; rezydencyą swoją będzie miał w *Antwerpii*; Xiążę *Ursel*, minister stanu, P. van *Gobbelschroy*, minister *Waterstaat*, przemysłu narodowego i kolonii, oraz P. *de la Coste*, minister spraw wewnętrznych, są przydani Xiążęciu *Oranii*, iakoż następujący radcy stanu; Baron *Anethau*, P. van *Toers*, O. *Sullivan de Grass*, du *Bois Reyphins*, *Dotreng* i *Le Clercq*.

Odezwa królewska, pod datą 5 października, powołuje do broni cały naród; miejscowe Związki zostały zobowiązane przedsięwziąć środki, potrzebne do uskutecznienia tego uzbrojenia, w czasie, jak można najkrótszym, stosując się do instrukcyi, które imi będą opatrzone.

Postanowienie królewskie, pod dniem 4, przepisuje zamienić w ruchome gwardye gminne.

Postanowienie królewskie z d. 6, zmniejsza cła przywozowe od zboża.

J. K. W. Xiążę *Fryderyk*, dnia 8, przybył do *Hagi*, ze swojej głównej kwatery w *Antwerpii*.

Stany-Jenerale zbiorą się na następujące posiedzenie do *Hagi*.

Papiery podniosły się w *Amsterdamie* od 8 do 10 procentów.

— *Dnia 9 października* —

Przez postanowienie pod datą 4 października, Król tymczasowie poruczył kierunek departamentu spraw wewnętrznych radcy stanu i gubernatorowi Flandryi-Wschodniej, Baronowi van *Doorn*, a departamentu *Waterstaat* i kolonii P. *Alford*, członkowi zgłej izby Stanów-Jeneralnych. Przez postanowienie z d. 5, minister stanu, Baron *Pallandt van Reppel* został upoważnionym złożyć urząd tymczasowej dyrekcji departamentu sprawiedliwości, zatrzymując swoje krzesło w radzie gabinetowej, gdyż ministerium sprawiedliwości zostało znowu poruczonem ministrowi stanu, van *Maanen*. (J.d.S.P.)

Antwerpia d. 8 października.

J. K. W. Xiążę *Oranii*, zawczora, zrana, przybył do tego miasta, i tegoż dnia wydał do mieszkańców prowincyi południowych następującą odezwę:

„My, *Wilhelm*, Xiążę *Oranii Nassau*, z woli Króla, naszego Najjaśniejszego Ojca, mając sobie poruczoną tymczasową administracyą prowincyi południowych, powracamy na łono wasze, w nadziei przyłożenia się do przywrócenia spokojności i dobrego bytu oyczyzny. Serce nasze krwawi się zalewa, gdy myślę o nieszczęściach, przez was doświadczonych. Obyśmy! przy pomocy wszystkich walecznych mieszkańców tych krain, mogli odwrócić klęski, któreby jeszcze mogły wam zagrozić!

Oddalając się od was, zanieśliśmy do podnóżka tronu życzenie, tylokrotnie oświadczone przez wielu zpomędzy was, względem oddzielenia od siebie dwóch części królestwa, chociażby zostały pod jednym berłem. Życzenie to zostało wysłuchanem. Jednakże, przez ten czasu przeciąg, w którym się będzie zajmowano ustanowieniem

form i warunków, pod któremi śródek tak ważny będzie mógł zostać uskuteczniomym stosownie do praw konstytucyynych, które z natury nawet swojej, wymagają zwłoki, Król Jegomość nadaie tymczasowo prowincyom południowym rząd oddzielny, na którego czele ja iestem umieszczony, i który całkiem będzie się składał z Belgów. Wszystkie sprawy między Belgami a rozmaitemi administracyami będą się odbywały w ięzyku, na jaki się zgodzą pierwsi. Wszystkie urzędy, od tego rządu zależące, będą poruczone mieszkańcom prowincyi, część jego składających. W uczeniu młodzieży, ma panować największa wolność. Dla zadosyćczynienia życzeniom narodu i potrzebom wieku, inne ulepszenia zostaną jeszcze wprowadzone do rządu.

„Ziomkowie! dla uiszczenia tego oczekiwania, prosimy was tylko o to, iżbyście wasze usiłowania połączyli z naszymi; odtąd takż przyrzekamy wam, z naszej strony, zupełną amnestyą przestępstw politycznych, które mogły być popełnionemi przed niniejszą odezwą. Ażeby cel, któryśmy sobie zamierzili, pewnie osiągnąć, będziemy żądali rad u wszystkich osób oświeconych, i wszystko to, co z nich będzie pożytecznem, obrócimy na korzyść. Chęcią naszą iest, wézwac do siebie wielu znakomitych mieszkańców, znanych ze swojego patriotyzmu. Niech ci wszyscy, którzy są ożywiani tém uczuciem, zbliżą się do nas.

„Belgowie! Przez takięto właśnie śródkę, przy waszej pomocy, spodziewamy się ocalić kraj, tak ulubiony sercu naszemu.”

— Sir Ch. *Bagot*, poseł angielski przy naszym dworze, który do *Antwerpii* przybył z J. K. W., pojechał z tą odezwą do *Bruxelli*. Xiążę *Oranii* ustanowił kommissyą, która przełożyć ma śródkę, mogące zadosyć uczynić Belgom, a wymagane przez terażniejszy stan kraju. Członkami tej kommissyi są: Hrabowie: van *Aarschot* i *Celles*, Baron *Surlet de Ghokier*, PP. *Collet*, *Bruckere*, *Cogels*, *Goelens*, *Verannemau*, *Fallon*, *Gerlache* i *Le Hon*; J. K. W. zachował sobie władzę przydania kilku członków do tej kommissyi.

— Ogłoszona dzisiay Xiążęcia *Oranii* odezwa zawiadamia, iż przydani mu ministrowie będą stanowili radę, która, w nieobecności J. K. W., będzie się zbierała pod prezydencyą Xięcia *Ursel*, i zajmie się sprawami kontroli, sprawiedliwości i policyi.

— Podług nowych z *Bruxelli* wiadomości, panuje tam wielka niezgodność; znajduią się tam liczne stronnictwa, między któremi najmocniejszy iest to, które żąda Xiążęcia *Oranii* na Króla, lub Vice-Króla. Rząd tymczasowy został uznany tylko w *Bruxelli*, *Lowanium*, *Mons* i *Ath*; miasta *Leodyum* i *Gandawa* nie przyjęły go. Z przyczyny trudności w komunikacyach między *Antwerpią* a *Bruxellą*, ieszcze nie wiadomo, jaki skutek tam uczyniła poiednawcza Xiążęcia *Oranii* odezwa. Była ona chętnie przyjętą przez lud *Gandawy*, który iednakże podług tego, jak mówią, odmówił przyjęcia woysk, do którebykolwiek należały strony. (J.d.S.P.)

Bruxella dnia 8 października.

Postanowieniem rządu tymczasowego, PP. van *Meenen*, *Gerlache*, *Thielemans*, *Devaux*, *Bruckere*, *Fabry*, *Ballien*, *Zonde* i *Tham*, zostali mianowani członkami kommissyi do ułożenia konstytucyi. Hrabia *Robiano* został przez rząd tymczasowy mianowany gubernatorem prowincyi antwerpskiej; jenerał brygady, *Edeline* został zobowiązanym formować kawaleryą; Baron *Duval de Blargnies* naznaczony wojennym gubernatorem miasta *Hainaut*; Jenerał *Devaille* gubernatorem wojennym prowincyi *Namur*; P. *Roupe* burmistrzem *Bruxelli* (nie przyjął); P. *Meutenaere* gubernatorem Flandryi wschodniej; Hrabia *Vilain XIV* gubernatorem Flandryi zachodniej; P. *Morrisse* komendantem *Ostendy*; Jenerał *Duvivier* komendantem wojennym prowincyi *Brabancyi południowej*, *Limburgu* i *Leodyum*. Jenerał *Melinet*, który dowodził artylleryą, podał się do uwolnienia ze służby. Don *Juan van Halse*n, jeneralny komendant siły działają-

cey w *Bruxelli*, także podał się do dymissyi, przeniosłszy, dnia 2 swoją główną kwaterę do miasta *Vilvorde*, które opuściły wojska królewskie.

— W *Bruxelli* formują teraz nową gwardyę miejską. Belgiyczycy, którzy przybyli z *Paryża*, są dowodzeni przez *P. Seghers*, młodzieńca, który walczył w Grecyi. Około trzechset Belgięczyków przybyło tu z *Londynu*.

— Cytadella leodyska poddała się przez kapitulacyę; Jenerał *Boecop* z 1,100 ludzi piechoty, ustąpił z niej dnia 6; Hrabia *Berlaimont*, komendant gwardyi miejskiej, zajął cytadelę. Wojska królewskie, przenocowawszy w *Tongres*, miały się udać do *Maestricht*. Cytadella w *Tournai* także poddała się przez kapitulacyę dnia 1 października; wszelkie zapasy wojenne dostały się w ręce wojsk rządu tymczasowego, a wojska hollenderskie broń złożyły, iżby powrócić do swoich siedzisk. Mała twierdza *Filippeville*, również się poddała dnia 30 września.

— Dnia 1 października, mieszkańcy miasta *Namur* zajęli wszystkie stanowiska wojskowe; Komendant wojsk, Jenerał *van Geen*, cofnął się do zamku, a potem, w nocy, z dnia 2 na 3ci kapitulował. Nowy gubernator, *Baron Stassart*, dnia 3, przybył do *Namur*. Oddanie zamku nastąpiło dnia 4; *Baron Stassart* towarzyszył za miasto Jenerałowi *van Geen*, a 2,000 obywateli miejskich zajął zamek; wojska hollenderskie udały się w drogę do *Luxemburga*.

— W *Charleroi* garnizon składał się z 1,600 ludzi, między którymi było 600 Belgięczyków; gdy ci ostatni odmówili posłuszeństwa, komendant twierdzy rozpuścił ich; wielu z pomiędzy nich udało się do *Bruxelli*.

— Stany prowincjonalne Flandryi zachodniej oświadczyły się za nieustające i co dzień odbywają w *Bruges* swoje posiedzenia.

— Ma być urządzoną linia telegraficzna między *Leodyum*, *Mons* i *Tournai* (*J. d. S. P.*)

FRANCYA.

Paryż dnia 7 października.

(Przez statek parowy)

Birża Paryzka. Pięć od sta, 96 fr. 30; Trzy od sta, 65 fr. 90; pożyczka królewsko-hispańska, 49 fr.

Na posiedzeniu izby deputowanych, dnia 6, Minister skarbu, *Baron Louis*, podał projekt do prawa, w 40 artykułach, względem podatków ubocznych. Podatki te nie mogą być uchylone, ale minister przekłada pobierać opłaty wchodowe tylko w miastach, i tylko akcyzę w gminach. Opłaty wchodowe nie powinny przewyższać 30 millionów franków, a podatki od przedaży w gminach powinny wynosić tylko trzecią część wybranych w ciągu trzech lat ostatnich. Zamiast 100 milionów frank., tylko 50 milionów przyniosą opłaty od napoiów. Na przywóz będzie nałożony podatek do 20 milionów. *P. Etienne* wyświecił potrzebę ustanowienia komisyy, któraby ten ważny przedmiot rozstrząsała, w ciągu odroczenia izby, oświadczył także życzenie, iżby Minister spraw zewnętrznych zakomunikował izbie wiadomości o położeniu Francyi, względem mocarstw zagranicznych.

Hrabia *Molé*, Minister spraw zagranicznych, odpowiedział na to następującemi słowy: „Z radością korzystam z nadarzonej mi okoliczności do złożenia żądanych wiadomości. Długo czasu przeciąg pospolicie upływa, nim rządy istniejące uznają rząd iaki, nowo utworzony. Nie tak względem nas postąpiła Europa: sprawa nasza była tak sprawiedliwą, że gabinety skwapliwie rząd nasz uznają; listy *Filippa* Igo wszędzie zostały przyjęte; w sposób nader uprzejmy, a stosunki nasze utrwalają się i wzmacniają tak szybko, iak tego dozwala odległość. Europa pragnie utrzymania pokoju z równą, iak i my, szczerością; i od całej też Europy otrzymujemy ponawiane tego życzenia zapewnienia. Niedawno wynikię w Belgium wypadki mogły dać powód do pewnej obawy, i naturalnie stały się przyczyną istotnych

rozważań; iednakże wszystkie interesa mogą być pojednanemi przez przyjęcie zasady niewdawania się. Nie, Mości Panowie! pokoy nie zostanie przerwany; utrzymanie jego jest interessem powszechnym.”

Marszałek *Gérard*, minister wojny, zabrawszy głos, powiedział: „Obowiązkiem jest moim, z równą szczerością, iak i zaufaniem, złożyć kilka objaśnień względem nowego rozporządzenia co do zaciągu wojska, gdyż teraźniejszy systemat odnosi przynajmniej tę korzyść, że tak wewnątrz, iako i zewnątrz, daie poznać, na czém można ostatecznie polegać. Znaliscie W Panowie stan armii naszej, przed ostatnią rewolucyą. Część wojsk naszych jest w Afryce, a część w Morei; gwardya królewska jest rozpuszczoną; ubytek powinien być zapelnionym. Przez nowe postanowienie, armia jest na stopie zwyczajnego pokoju, a mamy władzę dozupelnic naszą armią, w zdarzeniu wojny. Utworzenie nowych batalionow i szwadronow, da nam możność umieszczenia wielkiej liczby dawniejszych officerów. Dwa prawa względem gwardyi narodowej dozupelniają nam środków bezpieczeństwa i obrony. Prawo względem zaciągu zostanie przełożone w celu zapewnienia praw i interessow wszystkich, oraz dla zaradzenia niedostatecznościom naszych praw wojskowych. Nasze twierdze, środki ich obrony i broiownie, zapewniły nieiako tę ostrożność, iżby nie zostać napadnionymi niespodzianie, iakikolwiekby kierunek wzięty wypadki; powtarzam atoli, iż Francya, acz nie lęka się wojny, niczego iednak tak nie żąda, iak pokoiu. Jeśliby została zmuszoną do wojny, liczne ochotników bataliony wyйдą, iż tak rzekę, z łona ziemi, iak to widziano przed 40tu laty; połączą się wszystkie ramiona, wszystkie opinie. Ale Francya nie pragnie żadney wojny, i nie będziemy zmuszonymi, podobnie, iak wtedy, dać poznać co możemy, gdy powstaiemy w massie, gdy oraz iesteśmy powołani do obrony naszej ziemi i naszych swobód.”

— *P. Berenger* złożył, w imieniu komisyy, rapport o propozycyi *P. Tracy*, względem zniesienia kary śmierci; Kommissya oświadczyła się za zniesieniem, w pewney liczbie przypadkow, i przekłada odłożenie tej kwestyi.

— Na posiedzeniu izby parów, dnia 5, Xiążę *Brogie* podał projekt do prawa, który postanawia więzienie od 3 miesięcy do pięciu lat, i winy pieniężney od 800 do 10,000 fran. za targnięcie się przeciw godności królewskiej, porządkowi następstwa, przeciw prawom, udzielonym Królowi przez deklaracyą z dnia 7 sierpnia 1830 r. i kartę konstytucyyną, przeciw nietykalności jego osoby, tudzież przeciw prawom i władzy izb.

— Dnia 3go, izba parów miała posiedzenie w dniu nadzwyczajnym, celem urzadzenia się, iako sąd w sprawie dawniejszych ministrów. Dzień 1 listopada naznaczono do słuchania rapportu komisyy śledczej, złożoney z Prezydenta izby i *PP. Seguer*, *Bastard* i *Doulcet de Pontecoulant*. Postanowiono, iżby trzy kommissarze z izby deputowanych weszli bezpośrednio w stosunki z izbą parów.

— Na posiedzeniu dnia 4, izba deputowanych, większością 191 głosow przeciw 13, przyjęła projekt do prawa względem zastosowania sądu przysięgłych do przestępstw politycznych i wykroczeń duku.

— *Baron Werthern*, Poseł pruski, *Baron Pfefel*, Poseł bawarski, i *P. Treittlinger*, Poseł Sasko-Weymarski, dnia 5, mieli posłuchanie u Króla, i złożyli J. K. Mości swe listy wierzytelne.

— Postanowienie królewskie, podpisane dnia 25 września, powołuje do broni, na dzień 25 grudnia, 20,000 młodych żołnierzy z klasy 1829 roku, 60,000 z klasy 1828, i 28,000 z klasy 1824go. (*J. d. S. P.*)

S Z W E C Y A.

Sztokholm dnia 23 września.

Król odpowiedział na własnoręczny list Króla Jegomości Francuzkiego, i przestał Hrabie-mu *Löwenhjelm* nowe listy wierzytelne przyjąć w Królu. (*J. d. S. P.*)

DODATEK